

Teza: naruszenie prawa do obrony

Przeprowadzeniu rozprawy dyscyplinarnej pod nieobecność ustanowionego obrońcy z wyboru, który nie został powiadomiony o terminie rozprawy, stanowi naruszenie prawa obwinionego do obrony.

Sygn. akt WO-190/18

ORZECZENIE

z dnia 5 marca 2019r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: S WSD Jacek Będkowski

Sędziowie: S WSD Andrzej Hryniewicki – sprawozdawca, S WSD Piotr Kubik

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Bogusławy Boyen,

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 marca 2019r. sprawy radcy prawnego L. J. obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych określonych w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 233) w związku z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania obwinionego z dnia 09 maja 2018r. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu z dnia 5 listopada 2018r. w sprawie sygn. akt: D 55/18,

orzeka:

1.

na podstawie art 437 k.p.k. w związku z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych uchyla zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 27 sierpnia 2018 r. w sprawie sygn. akt: OSD/ 8/18, w całości i przekazuje sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania;

2.

rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1.200,00 zł (słownie złotych: jeden tysiąc dwieście) pozostawia do rozstrzygnięcia Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie (zwany dalej także: OSD) orzeczeniem z dnia 4 czerwca 2018r. w sprawie o sygn. akt: D-20/18, uznał obwinionego radcę prawnego L. J., winnym zarzucanego we wniosku o ukaranie czynu polegającego na dopuszczeniu się zachowań niegodnych radcy prawnego polegających na przesyłaniu korespondencji elektronicznej z dnia 18 sierpnia 2017 r. (23:24), z dnia 19 sierpnia 2017 r. (00:31), z dnia 19 sierpnia 2017 (01:31) - na adres e-mailowy B. Ź., zawierających treści o charakterze obraźliwym i wulgarnym , to jest czynu z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust, 2 Kodeksu Etyki

Radcy Prawnego i za ten czyn na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych wymierzył Obwinionemu karę nagany; oraz obciążył obwinionego kosztami postępowania.

Od wyżej opisanego orzeczenia OSD - odwołaniem sporządzonym 05.11.2018r. (z datą wpływu 09.11.2018r.) odwołał się Obwiniony, zarzucając skarżonemu orzeczeniu:

1.

naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść kwestionowanego postanowienia, a to art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. - o radcach prawnych, tj. przeprowadzenia w/w postępowania i wydania orzeczenia w warunkach niedopuszczalności drogi sądowej wobec r.pr. L. J. i braku właściwości rzeczowej i miejscowej Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w przedmiotowej sprawie gdyż w przedmiotowej sprawie zachodzi z jednej strony sytuacja tzw. skargi nieuprawnionego oskarżyciela, a z drugiej strony w przedmiotowej sytuacji zachodzi tzw. niedopuszczalność drogi sądowej wobec Obwinionego i brak jego właściwości do orzekania albowiem zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z treścią umów o pracę zawartych przez Obwinionego z Polskim Radiem S.A. nigdy nie był on etatowym radcą prawnym zatrudnionym, jako radca prawny w Polskim Radio S.A. na podstawie umowy o pracę albowiem wg. w/w umów o pracę był on zatrudniony na stanowisku Kierownika Wydziału Prawnego w Biurze Zarządu Polskiego Radia S.A. w grupie pracowników administracyjno - biurowych,

2.

naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść kwestionowanego orzeczenia, a to art. 68 ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. - o radcach prawnych w zw. art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu rozprawy dyscyplinarnej pod nieobecność ustanowionego obrońcy z wyboru, który o jej terminie nie został prawidłowo powiadomiony, co w konsekwencji stanowiło naruszenie prawa obwinionego do obrony.

3.

naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść kwestionowanego orzeczenia, a to poprzez pozbawienie obwinionego prawa i możliwości przejrzenia i sfotografowania akt sprawy o sygn. akt: D 55/18 w siedzibie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w dniu 20/08/2018r. czyli w terminie prawem przewidzianym tj. ze względu na fakt, iż Przewodnicząca składu orzekającego Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w sprawie o sygn. akt: D 55/18 r.pr. A. Ś. w dniu 20/08/2018r. wyniosła przedmiotowe akta sprawy o sygn. akt: D 55/18 z siedziby w/w Sądu uniemożliwiając obwinionemu L. J. zapoznanie się z nimi i sfotografowanie tych akt i w ogóle nie udostępniła w/w akt obwinionemu L. J. do dnia rozprawy (włącznie) w dniu 27/08/2018r.

4.

naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść kwestionowanego orzeczenia poprzez przeprowadzenie rozprawy i wydanie orzeczenia w warunkach wszczęcia z wniosku obwinionego L. J. wobec r.pr. A. Ś. postępowania dyscyplinarnego oraz złożenia wniosku w sprawie wyłączenia r.pr. A. Ś. od udziału w sprawie o sygn. akt: D 55/18, wszczęcia z wniosku obwinionego L. J. wobec r.pr. A. D. postępowania dyscyplinarnego oraz złożenia wniosku w sprawie wyłączenia r.pr. A. D. od udziału w sprawie o sygn. akt: D 55/18, wszczęcia z wniosku obwinionego L. J. wobec r.pr. B. M. - Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Warszawie postępowania dyscyplinarnego oraz złożenia wniosku w sprawie wyłączenia r.pr. B. M.- Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Warszawie od udziału w sprawie o sygn. akt: D 55/18.

5.

naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, to jest art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, w szczególności nie kierowano się

wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, wskutek czego przyjęto, że słowa skierowane w wiadomości e-mail do B. Ż. miały charakter obraźliwy i wulgarny, podczas gdy żadne ze słów nie ma takiego charakteru, zatem nie można im przypisać naruszenia godności zawodu radcy prawnego. Wysłana wiadomość została skierowana do ograniczonego kręgu podmiotów, nie mogła spowodować publicznego zakwestionowania etyki zawodu obwinionego, wiadomości te skierowano do OIRP w Warszawie i do Zawiadamiającej, nie były one udostępniane nieograniczonemu kręgowi osób;

wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie obwinionego od zarzucanego mu czynu. Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Izbie Radców Prawnych (zwany dalej także: WSD) ustalił i zważył, co następuje:

Na podstawie art. 436 k.p.k. w zw. z art 74¹ ustawy o radcach prawnych Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie postanowił ograniczyć rozpoznanie środka odwoławczego tylko do poszczególnych uchybień, podniesionych przez Obwinionego w odwołaniu od skarżonego orzeczenia OSD tj. w zakresie zarzutu naruszenia art. 68 ust. 4 ustawy o radcach prawnych w zw. art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., polegającym na przeprowadzeniu rozprawy dyscyplinarnej pod nieobecność ustanowionego obrońcy z wyboru, który o jej terminie nie został prawidłowo powiadomiony, co w konsekwencji stanowiło naruszenie prawa obwinionego do obrony, gdyż rozpoznanie w tym zakresie jest wystarczające do wydania orzeczenia, a rozpoznanie pozostałych uchybień byłoby przedwczesne lub bezprzedmiotowe dla dalszego toku postępowania.

Odwołanie obwinionego zasługuje na uwzględnienie. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych, przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia OSD dopuścił się uchybień, których suma i waga skutkuje koniecznością uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 68 pkt. 1 ustawy o radcach prawnych - stronami w postępowaniu przed sądem dyscyplinarnym jest oskarżyciel, obwiniony i pokrzywdzony, a pkt. 4 tego artykułu stanowi, iż Obwiniony może mieć obrońcę, którym może być wyłącznie radca prawny lub adwokat. W postępowaniu dyscyplinarnym w zakresie prawa stron i ich udziału na rozprawie a więc w czynnościach procesowych stosuje się odpowiednio przepisy k.p.k. , tj. art. 117 § 1 k.p.k. w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych Art. 117 § 1 k.p.k. (czego sąd dyscyplinarny I instancji nie dostrzegł), który stanowi, iż uprawnionego do wzięcia udziału w czynności procesowej zawiadamia się o jej czasie i miejscu, chyba że ustawa stanowi inaczej, zaś § 3 tego artykułu wskazuje, że w razie niestawiennictwa strony, obrońcy lub pełnomocnika, których stawiennictwo jest obowiązkowe, czynności procesowej nie przeprowadza się, chyba że ustawa stanowi inaczej.

W realiach niniejszej sprawy pismem z dnia 28 marca 2018r. - Zgłoszenie się pełnomocnika obwinionego, adwokat M. P. działający w imieniu i na rzecz Obwinionego zgłosił swój udział w sprawie toczącej się przed rzecznikiem Dyscyplinarnym o sygn. akt RD 3/18/AK załączając stosowne pełnomocnictwo z dnia 20.03.2018r., z którego treści wynika upoważnienie do działania we wszystkich instancjach wskazanego postępowania dyscyplinarnego (k.77,78 akt). Przewodniczący składu orzekającego OSD w sprawie sygn. akt: D/55/18 w zarządzeniu o wyznaczeniu rozprawy głównej w trybie art. 350 § 2 i 4 k.p.k. wyznaczył termin rozprawy i wezwał wskazanych uczestników postępowania, nie wskazując obrońcy Obwinionego oraz nie wzywając go na rozprawę (k. 98 akt). Jak wynika z treści protokołu z rozprawy w sprawie sygn. akt D/55/18 z dnia 27 sierpnia 2018r. (k. od 112 do 118 akt) rozprawa odbyła się bez udziału obrońcy Obwinionego. Mimo tego, OSD przeprowadził stosowne czynności procesowe i wydał oraz ogłosił orzeczenie w sprawie (k. 119 akt).

W świetle takich ustaleń, Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Izbie Radców Prawnych wskazuje, że OSD nie uznając obecności obrońcy Obwinionego na rozprawie za konieczną uchybił wyżej wskazanym przepisom art. 350 § 2 k.p.k. i art. 117 § 1 i § 3 k.p.k. w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, a przeprowadzenie rozprawy w dniu 27 sierpnia 2018r. było niedopuszczalne. Stąd, WSD podziela zarzut z pkt. 2 odwołania Obwinionego, bowiem OSD uniemożliwiając obrońcy Obwinionego uczestnictwa w rozprawie przeprowadzonej przed OSD w dniu 27 sierpnia 2018r. uniemożliwił realizację prawa Obwinionego do obrony. W granicach tego, określonego w art. 6 k.p.k. w związku

z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych prawa - mieści się też uprawnienie do odpierania zarzutów i wykazywania nietrafności zarzutów popełnienia zarzucanego przewinienia dyscyplinarnego, wynikających choćby z art. 370 §1 k.p.k. czy też art. 406 §1 i §2 k.p.k. - stosowanych w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych. Prowadzenie rozprawy w takiej sytuacji pod nieobecność obrońcy Obwinionego stanowi uchybienie rażące i mające istotny wpływ na treść wydanego w takich okolicznościach orzeczenia.

Niezależnie od powyższego WSD wskazuje, iż nawet w przypadku gdyby Obwiniony nie podniósł zarzutu z pkt. 2 odwołania, to na mocy przepisu art. 439 § 1 pkt. 10 k.p.k. w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych stanowiącym, iż niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia, sąd odwoławczy na posiedzeniu uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli obrońca nie brał udziału w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym orzeczono w oparciu o przepis art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych w związku z § 1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz § 3 ust. 2 uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.